

середовища Microsoft Excel: Навч. посіб. / А. В. Головач, В. Б. Захожай, І. Г. Манцуrow, Н. А. Головач. - К.: КНЕУ, 2006. - 328 с.

3. Інформаційно-аналітичне забезпечення державного фінансового менеджменту (методологія і практика прикладної статистики): Навч. посіб. / А. В. Головач, В. Б. Захожай, І. Г. Манцуrow, Н. А. Головач. - К.: КНЕУ, 2010. - 260.

4. Мельник М. Основи прикладної статистики - М.: Энергоатомиздат, 1983. - 416 с.

5. Сигел Эндрю Ф. Практическая бизнес-статистика - Вильямс : 2002. - 1050 с.

6. Хан Г., Шапиро С. Статистические модели в инженерных задачах,-М.: Мир, 1969. - 395 с.

7. Моделирование в биологии. М.:Пер. с англ. издат. иностран. литературы., 1963. -393 с.

8. Зельдович Б., Мышкис А.Д. Элементы прикладной математики,- М.:Наука, 1965. 616с.

9. Європейський досвід протидії корупції: теорія та практика [Текст]: аналіг. огляд / Нац. акад. внутр. справ ; [упоряд.: Кржечковський І. та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В.В. Чернея. - Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. - 235с.

Зелькіна Тетяна Євгенівна, адвокат
адвокатського об'єднання «Зелькіна,
Музичук та партнери»

КОРУПЦІЙНИЙ ФАКТОР ОБМЕЖЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ ОСОБИ В РАЗІ ТИМЧАСОВОГО ВИЛУЧЕННЯ МАЙНА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

На слухну думку А. С. Нерсеяна, на жаль, в українській правоохоронній діяльності непоодинокі випадки, коли заходи забезпечення кримінального провадження використовуються для тиску на підозрюваного/обвинуваченого, а подекуди - і на інших осіб (зокрема, свідків) з метою змусити цих осіб здійснювати належну та зручну для сторони обвинувачення поведінку. Особливо це актуально для тимчасового вилучення майна [3, с. 51].

Так як тимчасове вилучення майна належить до заходів процесуального примусу, то можливі зловживання при його здійсненні обов'язково призведуть до обмеження конституційних прав громадян. Крім того, правильно підкреслює Н. С. Моргун, що дослідження порядку тимчасово вилучення майна є актуальним через те, що на відміну від інших заходів забезпечення кримінального провадження іноді здійснюється без судового рішення [2, с. 318].

Тимчасове вилучення майна на досудовому розслідуванні може здійснюватися як без ухвали слідчого судді, так і за рішенням суду з

подальшим вирішенням питання про арешт майна або його повернення особі, у якої воно було вилучено.

Слід зазначити, що у зв'язку з прийняттям Закону України від 17.10.2019 № 198-IX «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» [4], який набирає чинності з 1 січня 2020 року, можливі зловживання при здійсненні тимчасово вилучення майна скоріш за все тільки зростуть.

Адже частина 5 статті 53 «Про запобігання корупції» буде викладена таким чином, щоповідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону може бути здійснене працівником відповідного органу без зазначення авторства (анонімно) [4].

Вимоги до анонімних повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону та порядку їх розгляду визначаються цим Законом.

Анонімне повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані, які можуть бути перевірені.

Анонімне повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону підлягає перевірці у строк не більше 15 днів від дня його отримання. Якщо у вказаний строк перевірити інформацію, що міститься в повідомленні, неможливо, керівник відповідного органу або його заступник продовжують строк розгляду повідомлення до 30 днів від дня його отримання.

У разі підтвердження викладеної у повідомленні інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону керівник відповідного органу вживає заходів щодо припинення виявленого порушення, усунення його наслідків та притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності, а у випадках виявлення ознак кримінального або адміністративного правопорушення також інформує спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції.

Крім того, відповідно до ст. 535 Закону України від 17.10.2019 № 198-іХ заборонено розкривати інформацію про особу викривача, його близьких осіб або інші дані, які можуть ідентифікувати особу викривача, його близьких осіб, третім особам, які не залучаються до розгляду, перевірки та/або розслідування повідомлених фактів, а також особам, дій або бездіяльності яких стосуються повідомлені ним факти, крім випадків, установлених законом [3].

У разі якщо законом дозволяється без згоди викривача ухвалення обґрунтованого рішення про розголошення інформації про

викривача або інформації, яка може ідентифікувати особу викривача, викривач повинен бути повідомлений про це не пізніше ніж за 18 робочих днів до дня розкриття відповідної інформації шляхом вручення йому повідомлення про ухвалення відповідного рішення під розписку. У повідомленні про розкриття інформації про особу викривача має бути вказано коло осіб, яким буде розголошена інформація, а також підстави такого розголошення.

Як правильно звертають увагу науковці, важливим аспектом проблем при тимчасовому вилученні майна є визначення статусу об'єктів, які бути вилучені на підставі ухвали слідчого судді. Проблема полягає у тому, що, як правило, ухвали слідчих суддів у цій частині є неконкретизованими, у зв'язку з чим складно, а подекуди неможливо провести розмежування між тим, що дозволено вилучити на підставі ухвали слідчого судді, та іншими вилученими об'єктами, та, відповідно, за цим критерієм вирішити питання приналежності об'єктів до тимчасово вилученого майна [1]. Так як це вилучене майно не має процесуального статусу, то особа ніяким чином не може захистити свої права, наприклад шляхом подачі скарги.

Важливим є часові рамки визначення подальшої долі тимчасово вилученого майна у тому числі щодо арешту майна або повернення володільцю. І нормативна регламентація цього питання зараз є такою, що КПК України режим повернення вилученого у ході затримання, огляду, обшуку, поширює на всі об'єкти, які мають ознаки речових доказів (а ці ознаки практично збігаються з ознаками майна, яке може бути тимчасово вилученим), без уточнень підстав вилучення. А це, на жаль, не сприяє забезпеченню майнових та інших прав особи у кримінальному провадженні.

Необхідно зазначити, що можливе розширення практики застосування заходів забезпечення кримінального провадження, пов'язаних з обмеженням майнових прав особи з порушенням норм чинного кримінального процесуального законодавства. Цьому частково сприяє державна політика заохочення викривачів до повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону усно та письмово, зокрема через спеціальні телефонні лінії, офіційні веб- сайти, засоби електронного зв'язку, шляхом звернення до засобів масової інформації, журналістів, громадських об'єднань, професійних спілок (ст. 531 Закону України від 17.10.2019 № 198-IX) та закріплення права викривача на винагороду у розмірі 10 відсотків, який повідомив про корупційний злочин, грошовий розмір предмета якого або завдані державі збитки від якого у п'ять тисяч і більше разів перевищують розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого законом на час вчинення злочину (ст. 537 Закону України від 17.10.2019 № 198-IX) [4].

Враховуючи те, що випадки анонімного повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону можуть стати все частішими, а, як зазначено у Законі, анонімні повідомлення підлягають перевірці, це може призвести до нерационального використання суб'єктами перевірки робочого часу - а саме перевірку неправдивих повідомлень, інформація яких у ході перевірки не підтвердилася.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року: ідеологія та практика правозастосування: колективна монографія / За заг. ред. Ю.П. Аленіна; відпов. за вип. І.В. Гловюк. - Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. - 1148 с.

2. Моргун Н. С. Тимчасове вилучення майна як захід забезпечення кримінального провадження, що обмежує право власності / Н. С. Моргун // Митна справа. - 2014. - № 3(2). - С. 318-232. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_3%282%29_57.

3. Нерсесян А. С. Забезпечення майнових прав громадян і юридичних осіб при застосуванні тимчасового вилучення майна у кримінальному провадженні / А. С. Нерсесян // Судова апеляція. - 2015. - № 2. - С. 50-56.

4. Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції: Закон України від 17.10.2019 № 198-К URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/198-20>.

Ілляшенко Олексій Володимирович,
заступник Міністра у справах ветеранів,
тимчасово окупованих територій та
внутрішньо переміщених осіб України з питань
європейської інтеграції, кандидат юридичних
наук;

Зарубей Вікторія Володимирівна, професор
кафедри досудового розслідування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ТЛУМАЧЕННЯ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ДЕЯКИХ НОРМ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА, ЩО МОЖЕ ВПЛИВАТИ НА РІВЕНЬ СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ В СУСПІЛЬСТВІ

Як свідчить практика застосування вимог Закону України «Про запобігання корупції» протягом останніх років деякі положення цього закону, а також інших законодавчих актів потребують системних змін, які мають позитивно вплинути на стан запобігання, виявлення та протидії корупції в нашій державі.